

555 K'dan* hemen sonraydı, 27 Mayıs henüz doğmamıştı, tanıştığımızda. Adından bir "y" atmamıştı daha. Genç bir ozan ve Maliye Müfettişi'ydi. Sözcüklerden meşaleler yapıyor ve bu meşalelerle gönülleri tutuşturuyordu kimi zaman. Kimi zaman da sözcüklere kanatlar takıyor, gizemli anlamlar katıyor ve sonra onları ruhlarda kelebek kelebek uçuşturuyordu. 1960 Mayıs'ının tüm bunaltıcılığına, Örfi İdare'li katı gecelerine, köşe yazıları ve bazı haber sütunları boş kalmış gazetelerine, titretici fısıltılarına rağmen; ince espriler yapabiliyor, kendine özgü sıcaklığıyla gülebiliyor, güldürebiliyordu. Gözleriyle, yanaklarıyla, dudaklarıyla, dişleriyle birlikte gülüyordu...

Akşam üzerleri Ankara'da Adakale sokaktaki Mülkiyeliler Birliği Lokali'nde toplanırdık. Turgut Erdem her buluşmada vardı. Benî de Turgut Erdem tanıştırmıştı. "Çağımızın en büyük Türk ozanlarından biri" derdi. Hâlâ da öyle söyler. Toplantılarda bazan Altan Öymen, Cafer Canlı, Sabit Gülerüz ve başka arkadaşlar da bulunurlardı. Adalet, eşitlik ve özgürlük ile rakı içilir; özgürlük şiirleri söylenirdi. Cumhuriyete ve demokrasiye inancımız vardı. Ama, özellikle 1960'ın katılıkları, 1960

* Derginin Notu: Cemal Süreya, günlüğünde 555 K olayı için şunları yazıyor: "... Turgut (Erdem) Siyasal'dan arkadaşım. Benden bir yıl önce. 27 Mayıstan hemen önceki ve hemen sonraki birkaç yıl çok beraber olduk. Yedek subaylığımız da o döneme rastlar. 555 K olayını yaratan 7 kişiden biri oydu. Öbürleri? Altan Öymen (aslında, farkında değildik, ama bizi yöneltti oydu), Öztin Akgüç, İsmail Hakkı Aydınoğlu, ben. Öbür iki kişi şu anda devlet memuru. ..." (783. Gün)

Mayısı bizi kuşkulandıyordu. Cemal Süreyya da "Analar çay demliyor en güzel geleceklere" diyordu. Ve gülüyordu.

1974-1975'lerde Cemal Süreyya Maliye Tetkik Kurulu üyesi, ünlü bir ozan, ünlü bir yazar, güvenilir bir eleştirmen, çevirmen ve önem verilen bir düşünürdü. Bir edebiyat dergisi yayınlamaya ve yönetmeye sursamıştı. O, Ahmet Say, Vecihî Timuroğlu, Ali Püsküllüoğlu, ben ve bazı arkadaşlar bir edebiyat dergisi yayınlayacaktık. Beşbiner liradan elibin lira sermayeli, politikaya hiç bulaşmayacak bir edebiyat dergisi. Ve de Cemal Süreyya'nın yönetiminde. Ellibin lira, aylık bir dergi için iyi paraydı ve 1961 bazlı endeksler daha 500'ü bulmamıştı.

Derginin tüm ilkeleri ve organları belirlenmiş gibiydi. İki şey kalmıştı: Derginin adı ve sermayesinin toplanması. Her ikisiyle ilgili çalışmalar ürüyordu. Yalnız Cemal Süreyya'nın beşbin lirası yoktu (Gerçi, sonradan Darphane Müdürlüğü de yaptı ama, yine de sanırım yeterince hiçbir zaman parası olmadı). Binbeşyüz lirayı kendi sağlayacaktı, üçbinbeşyüz lirayı da bir bankadan borç alacaktık. O zamanlar banka kredilerinin faiz fiyatları çok düşüktü.

İş sadece derginin adına kalmıştı. Derginin adını koymak için toplantılar yapardık. Toplantılar başından beri Mülkiyeliler Birliği'nin Konur Sokak'taki lokalinin restoranında düzenlenirdi. Hem yenilir içilir, hem konuşulurdu. Konuşmalar bitince ya da bitmeden yeter denirce şarkılar, türküler okunurdu. O ara, Cemal Süreyya, Refik Başaran'ın ünlendirdiği "Şen olasın Ürgüp" türküsünü dilinden düşürmezdi. Bu ağıtı ezgiyi daha da bir yanık okurdu. Hele "Camalım Camalım aslan Camalım / Al kanlar içinde kaldın Camalım", "Camalım Camalım algın Cumalım/Al kanlar içinde kaldın Camalım" nakaratını söylerken... Adı bundan "Camal"a çıktı.

Sonunda dergiye bir değil, birden çok ad bulundu: *Yazılar*, *Edebiyat Yazıları*, *Türkiye Yazıları*, *2000'e Doğru Edebiyat* gibi... *Yirmibirinci Yüzyıl Edebiyatı* gibi bazı isimler de pek çok esprinin doğumuna yol açmıştı. Cemal Süreyya'nın tutkulanıldığı ve vazgeçemediği adlar, içinde "Yazılar" ya da "Yazıları" bulunanlarıydı. Bu nedenle, *Maliye Yazıları* adının Camal'ın ruhunda kopardığı fırtınayı, yaktığı ateşi çok iyi anlıyor ve yudumluyorum.

Politikaya bulaşmayacak edebiyat dergisine ne oldu, diyeceksiniz. Cemal, çok dergilerde görev aldı, çok dergiler yönetti, yönlendirdi. Ama, Cemal'ın edebiyat dergisi, (*Papirüs*) dışında, hiç yayına girmedi.

Türkiye Yazıları'nı Ahmet Say kendi adına yayınladı. Beğeni kazanan bir edebiyat ve düşün dergisi oldu. 12 eylül döneminde izlemeye alınmadı ama, Ahmet Say yayını durdurdu. Ahmet Say yayıncı, yazar ve

deneyimli bir kişi olarak, *Türkiye Yazıları*'nın yayını süresince, abisi, üstâdı ve çok sevdiği Cemal'dan, düşüncelerinden esinlendi.

Cemal, bir yapraklık yayından, her ay iki-üç forma çıkan ve beğenilen bir edebiyat dergisi konumuna erişen *Oluşum*'u yarattı. *Oluşum* adı Cemal'ın değildi, ama dergi O'nun eseri idi. *Oluşum* bir edebiyat dergisine görel olarak çok satıyor, çok abone ve hatırı sayılır ilân topluyordu. Açıkçası, *Oluşum* çok iyi kazanıyordu. Cemal'ın bilebildiğim kadarıyla bundan tek bir çıkarı yoktu. Cemal, edebiyat dergisi *Oluşum*'u düzenliyor ve yönetiyordu; bu da O'na yetiyordu.

Bir gün, ince, duygulu Cemal gücendi, oluşturduğu *Oluşum*'u terketti. *Oluşum* 1984'lere kadar yaşadı. Daha yaşayabilirdi de... Ama, yaşaması için Cemal gibi verenler, vermesini bilenler, hatta düşünmeden verebilenler olsaydı...

Cemal'a gelince, hep verdiği bilinir. Dostlarına, Türk insanı'na, edebiyata, kültüre hep vermiştir. Cemal'ın verdiklerine karşılık verilebilmiş midir? Toplum olarak, devlet olarak, kurum olarak ve insan olarak olumlu yanıt verebilir miyiz bu soruya?

Ama, edebiyat ve düşün dünyamızdan çok erken kayan bu yıldız için, ileriki yıllarda ve yüzyıllarda, inanıyorum ki çok anlamlı yayınlar yapılacaktır. Gelecek kuşaklar şiirlerini edebiyat dersi kitaplarında okuyacaklardır. Ve en güzeli, Edebiyat Tarihi O'nu, diğer olağanüstü yüce çocukları gibi, bağrına basıp avunacaktır.

Maliye Yazıları'ndan selam ola Camal'a...